

Naročnina
za državo SHS:
do preklica:
a) po pošti mesečno Din 14
b) dostavljen na dom
mesečno 12
za inozemstvo:
mesečno Din 23
Sobotna izdaja:
v Jugoslaviji Din 20
v inozemstvu 40

SLOVENEK

Gene inseratom:

Enostolpna petstina vrsta mali
oglasni po Din. 1.— in Din. 1-50,
veliki oglasni nad 45 mm vi-
šine po Din. 2.—, posilna tla-
po Din. 3.—.

Pri večjem naročilu popust.
Izbeja vsak dan izvezen
ponedeljka in dneva po praz-
nika ob 5. uri zjutraj.

Poština plačana v gotovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nebrankirana pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, uprava. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hran-
iljubljanske št. 650 za naročnino in št. 349 za oglaš-
zagreb 39.011, sarajev 7583, praško in dunaj. 24.797.

Novi davki — novo izžemanje.

Belgrad, 20. junija 1923.

V sredo je predložil finančni minister narodni skupščini nujen zakonski predlog o treh dvanajstih, ki jih mora skupščina do 1. julija sprejeti, da ne zaide naše državno gospodarstvo v exlex-stanje. Po določilih ustave bi moral finančni minister predložiti skupščini redni proračun, ko se sestane k oktobru k rednemu zasedanju. Lansko leto je bil sicer budget za finančno leto 1923/24 predložen, bil je pa tako nepopoln in površno izdelan, da so ga morali v celoti predelavati. Finančni minister zatrjuje, da mu bo možno redni proračun predložiti zbornici v pretres do konca tega meseca.

Vsekako je značilno, da zahteva finančni minister samo tri mesečne dvanajstine, in sicer za julij, avgust in september. Ustava samo dovoljuje skupščini dvamesečni rok za obravnavanje rednega proračuna. Izključeno pa je, da bi mogel finančni odbor tako važen zakon kakor je državni proračun obdelati v enem mesecu, to tem manj, če pomislimo, da je finančni odsek pretresal redni proračun za leto 1922/23 skoraj celih deset mesecev in da tudi v drugih parlamentih pustijo finančnemu odseku več mesecev, da obravnava, pretresa in kritizira državno gospodarstvo, ki se nazorno kaže v rednem budgetu. Zato g. finančnemu ministru ne bo kazalo drugega, kakor da bo v septembru zopet stopil pred zbornico in zahteval nove dvanajstine. Ker pomenijo dvanajstine zaupanje vladi, je nam kot opoziciji seveda ljubo, da obravnava sedaj samo trimeščne in ne večmesečne dvanajstine.

V tem zakonskem predlogu o dvanajstinih se zahteva odobrenje treh dvanajstih izrednega proračuna za leto 1922/23, dalje treh dvanajstih iz zakonskega predloga o izrednih in naknadnih kreditih. Poleg tega zahteva finančni minister še nad 160 milijonov dinarjev novih kreditov, ki so bili, kakor zatrjuje g. finančni minister, nujno potrebni, da se morejo nekatera nujna za državo potrebna dela začeti in izvršiti. Ti izredni krediti so po veliki večini namenjeni za zgradbe cest in mostov. Kje? Seveda v Srbiji. Že v rednem proračunu, dalje v izrednih in naknadnih kreditih so bili prečanski kraji izredno zapostavljeni. V postavkah ni bilo niti najnujnejših kreditov za vzdrževanje cest in mostov. Vsi opozicijski govorniki so to zapostavljanje najostreje grajali, kazali na gospodarsko neenakost, ki jo s tem tako nazorno uvajajo v državno gospodarstvo, poudarjali so, da more to med ljudstvom roditi najhujše posledice. Zlasti člani Jugoslovanskega kluba so poudarjali, da ceste in druge javne naprave pri nas v Sloveniji propadajo in da bodo polagoma popolnoma propadle; predlagali so nove kredite, v odgovor so dobili očitke, češ da smo židovi in da ne razumemo državnega gospodarstva, ki mora tam pomagati, kjer je potreba. Po tem načelu lahko Slovenija in tudi drugi prečanski kraji tako dolgo čakajo na soled, da bomo vso Srbijo, Makedonijo, Črno goro in druge kraje prepleli na državne stroške, torej z našim denarjem, z lepimi cestami in mostovi. Potem bodo prišle seveda na vrsto druge potrebščine teh krajev, šole, bolnišnice, uradna poslopja. Mi imamo po mišljenju referenta v finančnem odseku g. Maksimovića dolžnost, da mirno in potrpežljivo plačujemo, naše ustanove pa moramo puščati propadati. Tudi balkansko naziranje!

Poglavje o cestah je najbolj eklatanten dokaz, da je centralistična uprava čisto nebotična zabloda. To je tudi govornik Jugoslovanskega kluba poudaril. Je pa tudi brezmejna krivica nad našimi davkoplačevalci, da bi mi z našim denarjem gradili ceste in mostove po krajih, ki so bili od nekdaj v tej panogi brezmejno zanemarjeni. Mi smo skoraj vse ceste in dr. zgradili z avtonomnim denarjem, država je dajala le manjše prispevke. Sedaj pa zahtevajo v vsakem finančnem zakonu velikanske kredite in vsi ti krediti se uporabljajo za neprečanske kraje. Pa tudi ko bi

se ti krediti približno pravično razdeljevali na celo državo, tudi takrat ne bomo imeli dobrih potov in cesta: v tem vprašanju ne bo poprej miru in zadovoljstva, dokler ne dobimo ozakonodajnih avtonomij, ki bodo zopet svoja pota same upravljale.

Največje »plačkanje« prečanskih krajev, kar smo jih dosedaj doživeli, je pa novi davek na zemljišča. Že to je nekvalificirano nasilje, da uvaja finančni minister tako globoko segajoč davek kratkoma potom paragrafa v zakonu o dvanajstinih. Poudarjali smo že, da segajo sedanji vladni mogotci in da so segali prejšnji vladni možje najbolj v žepu onih davkoplačevalcev, ki so socialno in gospodarsko najbolj šibki. Kapitaliste in kapitalistična podjetja puščajo lepo v miru. Sedanje nove davke hoče finančni minister vpeljati približno na isti mehanični način kakor so včasih ceste gradili: inženjer je potegnil ravno črto, ne glede na to, če pojde cesta čez hrib in dolino in če bo uporabna. Ravno tako je finančni minister mehanično povišal zemljiški davek za celih 500%, ne da bi se vprašal če bodo davkoplačevalci v posameznih pokrajinah ta davek tudi zmogli, če bo ta davek zadel sorazmerno vse enako, če se bo ostrina tega davka v vseh pokrajinah na isti način občutila in če bodo

povsod ta davek tudi v tej višini plačevali.

Ta davek, če bo obveljal, bo katastrofa za našega kmeta. Od strani Jugoslovanskega kluba bo naletel finančni minister na najhujši odpor, uporabil bo vsa sredstva, da ta zakon zruši in če bi se uzakonil, bo vedil proti tej krivici tako dolgo najenergičnejši boj, da se krivica zopet ukine. Tukaj se zopet kaže, kako resnične so bila naša svarila slovenskim volivcem leta 1920, ko smo jim dopovedovali, da nas bo centralizem gospodarsko in politično popolnoma uničil in upropastil. In naši samostojneži, ki so tudi pomagali srbskim centralistom na konja, se sedaj še upajo farizejsko zavijati oči in trditi, da so bili samo iz ljubezni do države za centralistično ustavo. Tako dolgo ne bomo obvarovani pred izkoriščanjem, dokler ne zrušimo centralizma.

Izročeni bomo na milost in nemilost srbskim kapitalistom, ki vidijo samo sebe in svoje interese. Prečanski kraji so jim samo dobrodošel predmet, ki jim naj daje denar za njihove namene. Da more ta srbska gospoda tako brezobzirno izkoriščati svojo politično moč v svoje namene, je kriv pa še tudi neki drug faktor, ki ne uporablja svoje politične sile na pravem kraju.

Pred važnimi odločitvami.

VELIK VTIS IZJAVE JUGOSLOVANSKEGA KLUBA.

Belgrad, 22. junija. (Izv.) Izjava poslancev Jugoslovanskega kluba na večerajnji seji finančnega odbora tvori danes v vseh političnih krogih predmet živahnih političnih razprav. Vsi belgradski listi, predvsem »Vreme« in »Politika« objavljajo o tej izjavi dolge članke in pišejo obširno o njeni predzgodovini in njenem postanku. V vladnih krogih je ta izjava izzvala velik strah. Nikola Pašić je na današnji seji parlamenta naprosil dr. Korošca za daljši razgovor. Potem ko je dr. Korošec Pašiću razložil zapostavljanje Slovenije v državnem proračunu in sploh v vseh ozirih, je dal Nikola Pašić takoj poklicati k sebi finančnega ministra. Toda niti izjave Nikole Pašića, niti tolažbe finančnega ministra niso mogle v Jugoslov. klubu ustvariti boljšega razpoloženja.

Izjava poslancev Jugosl. kluba je napravila velik vtis tudi v krogih muslimanskih poslancev. Oni so sprejeli izjavo z zadovoljstvom na znanje in bodo nastopili solidarno z Jugosl. klubom, če bo Jugosl. klub pri svojem sklepu vztrajal, kajti tudi muslimanom ne manjka vzroka, da zapuste parlament. Izkušnje in razočaranja, ki so jih doživeli v zadnjem času v parlamentu, v posameznih odborih in doma, so učinkovale na muslimane tako, da tudi pri njih prevladuje prepričanje, da je tudi zanje vsako delo v parlamentu brezuspešno. Nobena pritožba proti naravnosti neverjetnemu preganjanju muslimanov zlasti v Bosni v Belgradu ni nič zalegla. To se je zlasti pokazalo v odgovorih raznih ministrov na interpelacije muslimanskih poslancev. Iz vseh omenjenih odgovorov je razvidno, da se današnja vlada ne briga ne za ustavo in ne za pozitivne zakone, če je treba pritisniti muslimane.

Tudi med muslimanskimi poslanci, ki pripadajo »džemijetu«, je začelo zadnji čas vreti. Vlada, katero so doslej podpirali in ki bi bila brez njihove pomoči

že padla, ne samo ne popravlja storjenih krivic, ampak počenja še nove. Poslanci »džemijeta« so imeli v zadnjem času več konferenc, in po razpoloženju poslancev soditi tudi med njimi dozoreva namen, da zapuste parlament zaradi izrazite protimuslimanske politike sedanje vlade.

VAŽNA IZJAVA DR. KOROŠCA.

Belgrad, 22. junija. (Izv.) Predsednik Jugoslovanskega kluba dr. Korošec je sotrudniku »Novosti« z ozirom na večerajšjo izjavo Jugoslovanskega kluba v finančnem odboru rekel sledeče: »Zakonski predlogi, ki jih je vlada sedaj predložila skupščini, so naše pristaše ogorčili. Naša velika organizacija v Sloveniji, Jugoslovanska kmečka zveza, v kateri so organizirani naši kmetje, je sklenila, naj naši poslanci zapuste Belgrad, če ne pride do sporazuma in če bo skupščina sprejela nameravano zvišanje davkov, Sloveniji pa ne dala nikakih gospodarskih in kulturnih koncesij. Med našimi volilci se utrjuje od dne do dne mišljenje, da je samo z abstinenco mogoče doseči naše avtonomistične cilje. Zadnja dva dni je Jugoslovanski klub imel več sej, na katerih je sklenil, da dā meni svobodno roko za sklicanje seje, na kateri bi se sklenilo, da zapustimo parlament. Če zapustimo parlament mi in muslimani, bi ostal tu čisti srbski parlament.«

IZJAVA DR. SPAHE.

Istemu listu je izjavil dr. Spah: »Ni točno, da smo storili sklep, da zapustimo skupščino. Toda izkušnje, ki smo jih stekli zlasti v vojnem in finančnem odseku, kjer se niso vzeli v obzir niti najbolj opravičeni naši predlogi, nas morejo prisiliti, da zapustimo skupščino. Odgovori ministrov na interpelacije naših poslancev, so dokaz, da vladi ni ničesar do ustave niti do zakonov, ampak da so za nje važnejši strankarski politični profiti. Napadi na katoličane in muslimane v Bosni so naše pristaše privedli do prepričanja, da je naša prisotnost v skupščini iluzorična.«

Skupščina HRSS prepovedana.

OPOMIN RADIČA BELGRADU.

Zagreb, 22. junija. (Izv.) Pokrajinska vlada je prepovedala javno skupščino HRSS v nedeljo pod prevezo, da je »Slobodni Dom« pozval seljake, naj pridejo na shod s hrvatskimi republikanskimi zastavami, katere so prepovedane. Radi tega je predsedstvo HRSS danes sklicalo sejo, na kateri se je sklenilo, da se pošljeta v Belgrad odposlanca, ki imata vladi sporočiti sledeče: Ako belgradski vladodržci ne ukinejo prepoved, bo narodno zastopstvo Hrvatske

prekinilo vsako zvezo z Belgradom. — Ako prepoved ostane v veljavi, se v nedeljo skliče več volivnih sestankov HRSS na različnih mestih v Zagrebu. — »Hrvat« komentira prepoved, rekoč, da je prepoved dokaz največje politične nedostojnosti in strahopetnosti, ker je Radić nameraval na skupščini odgovoriti Nikoli Pašiću. — Prepoved je izzvala nepopisno ogorčenje med vsem hrvatskim narodom. Belgradski mogotci se igrajo z ognjem.

Seja narodne skupščine.

POSL. STANOVNIK ZA POTREBE SLOVENIJE. — PUCELJ NAPADA S. L. S. — POSLANEC KREMŽAR ODKRIVA NEČUVENO KORUPCIJO VLADE PRI PODELITVI PODPORE VAGONARJEM.

Belgrad, 22. junija. (Izv.) Današnja seja narodne skupščine se je pričela ob devetih. Pred pričetkom glavne razprave je vlada predložila neki zakonski načrt, ki se tiče državnega sveta, minister za pravosodje pa zakonski načrt glede izvrševanja advokature v območju dalmatinskega višjega deželnega sodišča. — Glede zakona za podporo poškodovancev po toči je vlada izjavila, da še ni gotov, ker še niso zbrani vsi potrebni podatki, bo pa zakon predložen tekom 15 dni. Skoda po toči znaša okoli 80 milijonov dinarjev.

Nato se nadaljuje razprava o naknadnih kreditih. Na vrsti je kredit ministrstva javnih del.

Prvi govori poslanec Stanovnik (Jugoslovanski klub). V obširnem govoru našteva vse krivice, ki jih prenaša Slovenija vsled naravnosti vnebovpijoče centralne finančne zakonodaje. Omenja, da je gradbeno ravnanje v Ljubljani zahtevalo kredite za mostove v znesku 2 milijonov 605.870 dinarjev, dovoljen pa je bil le kredit od 1.250.000 dinarjev, torej niti polovica. Posebno obširno je govoril o cestarjih, za kojih pravice se je toplo zavzel. Zahteval je odločno, da se odpuščeni cestarji zopet sprejmejo v službo in da jih vlada pošteno plača. Radikalni so govorniki ves čas motili z medklki. Končno izjavi poslanec Stanovnik, da bo glasoval proti. Opozicija se poslancu Stanovniku živahno ploskala.

Za Stanovnikom dobi besedo poslanec Pucelj. Namesto stvarnega govora in odločnega nastopa za interese Slovenije je divje napadal SLS in njene poslance in porogljivo vpraševal, zakaj so glasovali za nujnost tega zakonodajnega predloga. Ves čas njegovega govora so ga poslanci Jugoslovanskega kluba tako motili z medklki, da Pucelj končno ni več vedel ne naprej ne nazaj.

Naknadni kredit za ministrstvo javnih del je zbornica odobrila in začela se je razprava o kreditu ministrstva za promet.

Prvi je govoril poslanec Kremžar, ki je ostro kritiziral nedostatke vladne prometne politike. V začetku svojega govora je reagiral na napade poslancev Pucelja in ugotovil, da je Jugoslovanski klub glasoval za nujnost tega zakonskega predloga samo zato, da se finančno vprašanje sploh enkrat načne, katero prizadeva Sloveniji toliko krivic. Zakonski predlog o naknadnih kreditih je samo dopolnilo proračunskega zakona, pri katerem je sodeloval tudi poslanec Pucelj kot minister, ki je slovenske interese popolnoma zanemaril, ravnotako kakor dr. Žerjav. To smo hoteli podčrtati in zato smo glasovali za nujnost.

Nato govori o prometu, o zanemarjanju prometnega materiala in o raznih prometnih ustanovah. Naglašava veliko poštrevolnost železničarjev, ki pa so za nagrado vedno zapostavljeni. Njihov položaj je najslabši izmed vseh državnih uslužbencev. Kot eklatanten primer navaja slabo stanje in slabo ravnanje z onimi železničarji, ki so bili premeščeni iz Slovenije na Hrvatsko in v Srbijo. Večina teh stanuje v vagonih, za podporo njihovih rodbin pa je vlada dovolila 1 milijon dinarjev. Tega milijona pa vlada ni razdelila med vse potrebne železničarje, ampak je izbrala 26 takih, ki so dokazali, da so eksponenti vlade in samo med te je razdelila dovoljeni milijon. Končno izjavlja govornik, da bo glasoval proti kreditom. Govornik sklepoma naglašava, da je tudi iz navedenih vzrokov Slovincem potrebna zakonodajna avtonomija.

Pribečevlj za zvišanje davkov.

Belgrad, 22. junija. (Izv.) Demokratski klub je imel sejo, na kateri je razpravljal o zvišanju davkov. Svetozar Pribečević je s svojimi ožimi pristaši odločno za vladni načrt, večina kluba pa je vendarle sklenila, da bo glasovala proti vladnemu predlogu.

Radikali v skrbeh.

URADNIŠKE PLAČE OGROŽENE.

Belgrad, 22. junija. (Izv.) Radikalni klub je imel danes sejo. Seje so se udeležili vsi ministri. Razpravljali so v prvi vrsti o izpremenjeni taktiki Jugoslovanskega in muslimanskega kluba.

Med radikalnimi kmetskimi poslanci se je pojavilo veliko nezadovoljstvo zaradi novih davčnih bremen. Kmetška skupina radikalnega kluba se odločno protivi vsakemu zvišanju plač uradnikom, častnikom itd., ker smatra isto za nepotrebno, zahteva pa korenito redukcijo uradništva. Istotako je ta skupina odločno nasprotna zvišanju zemljiškega davka in ni izključeno, da bi se radikalni volivci trumoma postavili na stališče te skupine. Edino finančni minister Stojadinović odločno zastopa svoje stališče, zato pa smatrajo svoj položaj za omajan.

Nameni demokratov in zemljeradnikov.

Belgrad, 22. junija. (Izv.) Ogromno zvišanje zemljiškega davka pomeni za kmete silno obremenitev, zlasti za kmete v Bosni in Hercegovini. V Bosni plačujejo že sedaj dvojni davek od zemlje, pravi zemljiški davek in desetinski pavšal. Po novem zakonu bi se oba stara davka enako zvišala.

Zanimivo je držanje demokratov in tem vprašanju. Splošno se opaža, da demokratje v najnovejšem času vedno bolj zapuščajo opozicionalno stališče in direktno ali indirektno podpirajo vlado. Na seji finančnega odbora, kjer se je razpravljalo o tako važnih zadevah, je prihajal navedno le po en demokrat, a tudi ta se ni nikdar odločno postavil proti vladi in proti nameravanim novim bremenom. Vse kaže, da hočejo demokratje izkoristiti dani položaj in vstopiti v vlado. Njihovo upanje potrjuje tudi okolnost, da rekonstrukcija vlade še ni izvršena.

Slično se drže zemljeradniki. Oni so sicer zavzeli stališče proti zvišanju zemljiškega davka, na drugi strani pa so zopet zadovoljni z vladnim predlogom, ker vidijo, da vlada vseeno varuje interese srbskega naroda.

ARETACIJA MINISTROV KABINETA STAMBOLJSKEGA.

Sofia, 22. junija. (Izv.) Aretirani so ministri prvega kabineta Stamboljskega Turlakov, Tomov in Manojlov. Vsi ministri se v kratkem postavijo pred sodišče.

BOLGARI ZADOVOLJNI Z DR. NINČIČEM.

Sofija, 22. junija. (Izv.) Bolgarska brozjavna agentura javlja, da je bolgarsko časopisje zadovoljno z zadnjim govorom dr. Ninčiča o razmerju med Jugoslavijo in Bolgarijo.

POPOTNIKI IZ CARIBRODA PRIPovedUJEJO...

Belgrad, 22. junija. (Izv.) Popotniki iz Caribroda pripovedujejo, da so v Bolgariji opazili premikanje velikih čet, avtomobilov itd. proti naši meji.

ANGLESKO-FRANCOSKA POGAJANJA

London, 22. junija. (Izv.) Baldwin je v spodnji zbornici izjavil, da vlada še ni prejela francoskega odgovora na angleški memorandum.

FRANCOSKO-NEMSKI SPOR.

Pariz, 22. junija. (Izv.) Vesti, da je Anglija Francijo pozvala, naj se z Nemčijo sporazume, niso resnične.

ITALIJANSKO-OGRSKO PRIJATELJSTVO.

Budimpešta, 23. junija. (Izv.) Na današnji seji parlamenta je pred razpravo omenil predsednik težko nesrečo, ki je zadela italijanski narod vsled katastrofalnega bruhanja Etna. Predsednik je naglasil, da je Italija v zadnjem času pokazala veliko razumevanje za težnje madžarskega naroda in zato predlaga, da sme v imenu odrske zbornice brzojavno izraziti svoje sožalje italijanskemu parlamentu vsle. l. težke nesreče.

VARSTVO NARODNIH MANJŠIN NA OGRSKEM.

Budimpešta, 22. junija. (Izv.) Na današnji seji narodne skupščine je izjavil grof Bethlen, da bo zbornici v kratkem predložil zakonski načrt, ki zahteva znanje jezika narodnih manjšin pri vseh upravnih in sodnih oblastih v krajih, kjer dosega število drugorodnosti prebivalcev 20 odstot. vsega prebivalstva. V utemeljitev tega zakona se naglašja, da stanuje v današnji Mažarski sicer malo inorodcev, večinoma le Nemci in Čehi, a tudi ti ne prebivajo povsod v celotnih naselbinah, ampak pomešani z domačim življem. Omenjeni odstotek da je najnižja mera, ki jo smatra mednarodno pravo kot dovoljeno za upoštevanje narodnih manjšin.

NERESNI POSKUSI NERESNIH LJUDI.

Budimpešta, 22. junija. (Izv.) Minister notranjih zadev Rakovsky je v odgovoru na tozadevno interpelacijo izjavil, da so vse govornice o nekih pučih pretirane in neosnovane. Gre samo za neresne poskuse neresnih ljudi, ki nimajo nobenega pomena. Vsakim poskusom, motiti mir in red v državi, se bo državna oblast z vso odločnostjo uprla.

FRANCOSKO-AVSTRIJSKA TRGOVINSKA POGODBA.

Pariz, 22. junija. (Izv.) Trgovska pogodba med Francijo in Avstrijo je bila danes podpisana.

SELITVENI STROŠKI BIVŠEGA CESARJA KARLA.

Pariz, 22. junija. (Izv.) Danes je bilo zbornici predloženo poročilo o stroških za preselitev bivšega cesarja Karla na Madeiro, v kolikor naj bi jih plačala Francija.

PONOSNA ITALIJANSKA VLADA.

Rim, 22. junija. (Izv.) Vlada izjavlja, da sicer priznava dobro voljo darovalcev, ki bi radi pomagali nesrečnejšem na Siciliji, da pa darove hvaležno odklanja, ker bo država sama storila svojo dolžnost v polni meri. Vlada pa ne odklanja pomoči v inozemstvu bivajočih Italijanov.

VOLILNA ZMAGA DELAVSKE STRANKE.

London, 22. junija. (Izv.) Pri dopolnilnih volitvah v okrožju Morbeth je zmagal z ogromno večino kandidat Delavske stranke (labour-party).

PREDSEDNIK HARDING ZA MEDNARODNO RAZSODIŠČE.

Berlin, 22. junija. (Izv.) — »Vossische Zeitung« poroča iz St. Louisa: Danes je imel tu predsednik Harding svoj napovedni velik govor o eventuelnem pristopu Amerike v novo mednarodno razsodišče. Kljub živahnim protestom je izvajal predsednik Harding, kako si on tako razsodišče predstavlja, da bi odgovarjalo svojemu namenu. Po njegovem mnenju bi moralo mednarodno razsodišče tudi v praksi izvajati načela

in principe, iz katerih se je ta misel rodila, in dokazati bi moralo, da je od Društva narodov popolnoma neodvisno. Amerika bi v slučaju svojega pristopa morala uživati polna prava. Od Društva narodov pa se mora nameravati razsodišče razločevati tako, da bo resnično razsodišče. Samo na ta način bi se bilo mogoče izogniti novim vojskam in vzpostaviti mir. V tem smislu bo Harding tudi amerškemu senatu predložil primeren zakonski načrt.

TEŽKA INSOLVENCA.

Praga, 22. junija. (Izv.) »Tribuna« javlja, da znašajo izgube vsled insolvence praške Bodenbanke 192 milijonov čeških kron, torej 40 milijonov več kakor so prvotno cenili izgubo.

ZA ZRAKOPLOVBO V FRANCÍJI.

Pariz, 22. junija. (Izv.) Senat je odobril zvišani kredit za izgradbo zrakoplovbe v znesku 15 milijonov frankov.

VELIKA VROČINA V AMERIKI.

Chicago, 22. junija. (Izv.) Zaradi vročine, ki je vladala zadnje dni, je umrlo 17 oseb.

Politične vesti.

— »Jutro« proti Pribečeviću. Današnje »Jutro« piše v uvodniku: »S točko 7 člana IV. uradniškega zakona je sedanja vlada širom otvorila vrata samovolji države, pri nas na žalost tako zelo partizansko pobarvane eksekutivne, ter se je spustila na opasno polje kontrole mišljenja državnih nameščencev. To je povsem srednjeveški princip, kateremu so se kar najostreje protivili demokratski govorniki.« — Ugočavljamo, da je parlament izjavil minister Trifković, da je točko 7 člana IV. uradniškega zakona v zakon vpletel gosp. Svetozar Pribečević.

— »Jutro« — za avtonomijo? Včerajšnje »Jutro« piše: »Naša država v administrativnem oziru še ni enotna in vsaka pokrajina ima nebroj posebnosti, ki se morajo upoštevati, ker se sicer godijo napake, pogreške in opustitve, ki povzročajo mnogo škode, in to ne v najmanjši meri sami državni misli.« — Dovoljujemo si vprašati »Jutro«: Ali se upoštevajo posebnosti posameznih pokrajin s centralizmom?

— »Slovenski Narod« se jezi. Jezi se na nas zaradi tega, ker smo objavili včeraj članek o Jugoslaviji iz serije »The Observer«. Navadno se polemizira z originalom in ne s prevodom, oziroma prevajalcem. Ker pa je original v danem slučaju Anglež, se je »Narod« skoraj gotovo ustrašil krepkih bokerskih angleških pesti in se je obregnil ob — nas, češ, da mi nimamo bokerskih pesti. No, pa dober jezik tudi nekaj zaleže.

Jutri praznik treznosti.

Ob pol 10. uri dopoldne v univertsitetni dvorani treznostno zborovanje.

Narod, dvigni se k obrambi in otresi se krvosesa, ki ti tiči za vratom!

Dnevne novice.

— Profesorski štrajf v Srbiji je končal s tem, da so vsi profesorji umaknili svoje službene odpovedi in izjavili, da hočejo še nadalje ostati na svojih starih službenih mestih. Korajža velja!

— Organizirano obrekovanje. Pred nekaj dnevi so kar trije belgrajski listi naenkrat objavili razne pripovedke, kako da je neka komisija »Glavne kontrole« (vrhovnega računskega urada) pregledovala po Hrvatski in Sloveniji delovanje raznih fi-

nančnih in carinskih organov in baje ugotovila, da se je v Sloveniji izdalo kar na kupe državnega denarja za namene, ki jih proračun ne predvideva, na carinarnicah v Sloveniji pa da je utrpela državna blagajna velikanske izgube vsled nepravilnega postopanja carinskih oblast. Take vesti so hkrati objavili »Politikac«, »Pravda« in »Balkan«. Iz istočasnosti teh objav se vidi razločno, da so vse take vesti namenoma izmišljene, bodisi da se diskreditira finančna uprava v Sloveniji in na Hrvatskem, bodisi da se nekoliko »pokrijejo« resnične lumparije pri raznih uradih v Srbiji, ki jih isti belgrajski listi dan za dnevom objavljajo. Tega pa v Belgradu ne pomislijo, da zato en tat še ni nedolžen, če stoji pred sodiščem še drugi tat.

— K povišanju direktnih davkov. Proti predlaganemu povišanju hišno najemniškega davka, ki je že sedaj v Sloveniji, zlasti v Ljubljani najvišji v celi Evropi in ki ga hoče finančni minister glasom svojega predloga povišati še za celih 30 odstot. je Pokrajinska zveza društev hišnih posestnikov za Slovenijo v Ljubljani danes poslala na gospoda ministrskega predsednika Pašića in finančnega ministra dr. Stojadinovića naj-energičnejši protest z zahtevo, da se nameravano povišanje nikakor ne izvrši ker bi v Sloveniji davki in doklade v nekaterih krajih dosegli vso najemnino. Na gg. poslanca pa je zveza obrnila s prošnjo, da namero sedanje vladne večine preprečijo z vsemi mogočimi sredstvi. Tekom prihodnjega tedna se namerava sklicati velik protestni shod, na katerem povzdignemo proti temu povišanju močan glas, da ga bodo morali čuti tudi v Belgradu, čeravno navadno niso pristopni za naše želje in navede.

— Izenačenje orožniških pristojbin. — Pred par dnevi smo čitali v nekem časopisu, da je v eni zadnjih sej narodne skupščine stavil gospod poslanec Nemanic gospodu ministru za notranje zadeve Vujičicu predlog, na podlagi katerega naj bi se slovenskim orožnikom zjednačile pristojbine z srbskimi, nakar je g. minister suho odgovoril: »Ako hočejo imeti slovenski orožniki iste plače kot srbski, naj gredo v Makedonijo.« — Mi pa povemo g. ministru, da nas nič ne straši, da vršimo svoj poklic na katerikoli pokrajini naše širne domovine, zlasti ker smo vojsko in strokovno zato vzgojeni, radovedni pa smo, kako bi vršili macedonski orožniki svoj poklic, ako bi bili premeščeni v Slovenijo. Za ta predlog se poslanec g. Nemanic prav lepo zahvaljujemo in ga prosimo obenem, naj skuša o prvi priliki g. ministru Vujičicu natančneje razložiti delokrog naše službe, da bo vsaj vedel, kakšna razlika je med delovanjem slovenskega in macedonskega orožnika, da ne bo na stavljen predloge dajal tako enostavnih odgovorov. Saj smo že v beograjski »Tribuni« od 13. junija t. l. čitali, da v Srbiji niti orožnikov niso poznali, dokler niso tja dospeli orožniki iz Slovenije!... — Orožnik po poklicu.

— Iz Niša poroča g. apostolski administrator Ferd. Hrđy, da je mestna občina dovolila brezplačno 2800 kvadratnih metrov za zgradbo nove katoliške cerkve. Gospod arhitekt prof. Vurnik pa, ki je bival med vojsko dve leti v Nišu, je bil tako požrtvovalen, da je izdelal brezplačno lep načrt za novo cerkev. — Ministrstvo za vere pa je dovolilo, da se ustanovi kapelansko mesto v Nišu, ki je zelo potrebno, ker je število katoličanov v celem obsegu niške župnije toliko, da jih ena sama moč nikakor ne more zadovoljivo duševno oskrbovati.

— Promocija. Dne 19. t. m. je bil na dunajski univerzi promoviran doktorjem

Krek ob smrti cesarjeviča Rudolfa.

22. junija je prinesel Slovenec po Tempsu poročilo o smrti Rudolfovi. Nas pri tej stvari ne zanimajo toliko razkritja o doslej kolikor toliko tajinstvenem samomoru Rudolfovem, pač pa moški nastop oficijelne cerkve pri vprašanju, ali naj se zavzame proti samomorilcu iz cesarske hiše drugačno stališče kakor proti navadnim zemljanom. Rimska kurija je pod vplivom kardinala Rampolle odrekla Rudolfovi cerkveni pogreb. Brezobzirne odločnosti pa takrat ni pokazal samo Rampolla, ki ga roka Habsburžanov ni mogla neposredno doseči, ampak tudi ljubljanski škof Missia.

Poleg časniških poročil o Missijevi odločnosti, ki ni hotel ob Rudolfovi smrti izobesiti v škofiji črne zastave, ni dal zvoniti in dolgo ni bral niti črne maše, imamo ohranjenih o Rudolfovi smrti in o dogodkih, ki so bili z njo povezani, še dvoje Krekovih pisem, iz katerih je razvidno, kako je bil Krek navdušen za Missijevo stališče. Krek je bil namreč takrat — koncem januarja in začetkom februarja 1889 — prvo leto v dunajskem Avguštinu, kjer se je pripravljal za doktorat iz bogoslovnih ved. Iz dobe njegovega bivanja v Avguštinu hrani društvo Dr. J. E. Krek 16 pisem, izmed katerih objavljamo tu dve, pisani pod neposrednim vtisom Rudolfove smrti pri-

jatelju Janezu Hladniku, sedaj župniku v St. Vidu pri Stični.

Prvo pismo je pisano dan po Rudolfovi smrti (31. januarja 1889). Prve vesti o Rudolfovi smrti so se glasile, da je cesarjevič umrl vsredo 30. januarja nagle smrti za mrtvoudom. (Prim. n. pr. Slovenec z dne 31. januarja 1889 ali katerikoli dnevnik!) Pismo se glasi:

Ljubi moj Janez!

V sosednem zidovju imajo mrliča; pod eno streho sva z njim, in sicer mrliča, katerega smrt je spravila svet pokonci.

Bore oče, bore žena!

V sredo ob 3. sem izvedel novico; šel sem na univerzo skozi dvor; baš se je raznesla tožna vest. Vse je vznemirjeno; ves Dunaj na nogah; židje pa so uro kesneje že po 10 novičev prodajali natisnjeno poročilo. Dobička jim donaja vse!

V svojih prostorih leži; vstop ni dovoljen nikomur. Le sorodniki in morda najvišji diplomati smejo tja. Mi se vrstimo ponoči in podnevi; molimo pred rakvijo. Žena njegova je skoraj vedno pri njem; plače in zdihuje, da je sila; oče je tudi potrt, a moško trpi; danes ob 7. je s cesarico in štefanijo obiskal mrtvega sina. Ponoči so ga privedli na Dunaj.

Kaj bo zdaj? Kdo pozna v Avstriji prihodnjega naslednika? — Saj smo vsi le vedeli za Franca Jožefa in njegovega sina. — Avstrija! Zdi se mi, da je božja roka

počela segati v najvišje kroge in pisati carskim glavam: Mene, tekel, fares. Nemčija je že dvakrat prošlega leta brala to pismo, ruski car ga je že tudi videl zapisanega pod Borkami.¹ — Grešili so carji in mogotci in sinovi njihovi trpe. — »Ne reminiscaris — delicta nostra et parentum nostrorum.«

»Erudimini, qui iudicatis terram.«

Če se ne povrtno nazaj h krščanstvu, nas čaka še kaj hujšega.

Za pogreb se še ne ve. Skoraj gotovo ga bodo položili za nekaj časa v naši cerkvi na mrtvaški oder. Danes ob 6. ga raztelesijo. Ponoči pridem jaz k molitvi na vrsto. Kako je umrl še ni jasno. Zvečine poročajo, da ga je zadela kap. Drugi, da je umrl nasilno.

Tvoj bratec — cesarjev sin. In srečnejši je Tvoj bratec! —

(Adresatu je bil pred kratkim umrl 12 letni brat. — Ostalo pismo izpuščam, ker se ne nanaša na Rudolfovo smrt. — Op. p.)

Naslednje pismo je brez datuma. Pisano je dober teden pozneje, kakor je razvidno iz vsebine. V umevanje njegove vsebine nekaj pripomb!

Kakor omenja Krek v prvem pismu, so 31. januarja cesarjeviča raztelesili in uradni Wiener Zeitung je nato razglasila sodbo zdravnikov, ki so bili mrliča raztelesili:

¹ In danes — ne vlada več nobena izmed dinastij ki jih Krek tu omenja. — Op. p.

»1. Cesarjevič je umrl, ker mu je bila črepinja razbita in prednji del mozganov. 2. To razbitje se je dogodilo po strelu, ki je bil prav ob blizu sprožen v sprednji del senca. — — — 5. Ni dvoma, da se je cesarjevič sam ustrelil in da je bil mahoma mrtev.« Zraven izjavljajo zdravniki, da so našli na tvorbi lobanje in na možganih nekatere nenavadnosti in da »je misel opravičena, da se je to zgodilo v trenutku, ko se mu je v glavi zmešalo.« (Po Slovencu z dne 4. febr. 1889.)

Zdi se pa, da poročilo o tej zmedenosti v glavi Rudolfovi nikjer v Evropi niso verjeli. Vatikan je odrekel cerkveni pogreb. Ker se poprej nikdar ni čulo ničesar o kakih duševnih boleznih prestolonaslednikov, pač pa marsikaj o njegovem lahkoživem življenju, je zavzel tudi škof Missia proti umrlemu cesarjeviču isto stališče kakor proti vsakemu drugemu samomorilcu. Zato mu ni dal zvoniti, po cerkvah se niso zanj opravljale nikake pobožnosti in tudi žalne zastave na škofijski palači ni izobesil. O tem imamo več poročil v takratnem Slov. Narodu, ki je radi tega Missio grajal. Tako n. pr. piše dne 4. februarja pod naslovom »Čudnote«:

»Kakor čujemo, so razobešene v Mariboru, Gradcu in drugod na škofovskih palačah črne zastave. Da pa v Ljubljani ni tega vidnega znaka sožalja, se vsestransko opazja in čujejo se ostri komentarji. Občinstvo tudi ne umeje, Zakaj se za pokoj. cesarje-

medicinske naš belokranjski rojak Jurica Vrančič iz Metlike.

— Smrtna kosa. V Kamniku je 21. junija ob 6. uri zvečer umrl po dolgotrajni bolezni nadučitelj in posestnik g. Ignacij Tramte, ki je 41 let služboval na ondolni deški soli. Pogreb pokojnika, ki je bil vzoren in vreden vzgojitelj mladine, bo v soboto ob 5. uri popoldne.

— Zrelostni izpiti na drž. ženskem učiteljskem v Ljubljani so se vršili pod predsedstvom g. univ. prof. dr. K. Ozvalda od 13. do 19. junija. Priglasilo se je 52 kandidatkin IV. letnika in 3 privatistkin. Zrelost za osnovne šole se je priznala 48 kandidatkin, in sicer zrelost z odliko 19, zrelost pa 29 kandidatkin; ponavljalni izpit se je dovolil 6 kandidatkin, 1 kandidatkinja (privatistkinja) pa je med izpitom odstopila. Izpričevalo zrelosti so prejele: Ambrožič Roza, Andrejka Katarina (z odliko), Benedičič Vida, Bohte Stanislava (z odl.), Bolha Roza, Bulovec Marija (z odl.), Česnik Leopoldina (z odl.), Dežman Vida, Dokler Bogdana (z odl.), Dovjak Marija (z odl.), Faganel Miroslava, Frank Marija, Globočnik Mercedes, Grum Ljudmila (z odl.), Guzelj Sonja (z odl.), Janežič Barica, Janežič Dora (z odl.), Jeglič Ana, Kastelic Marija, Kavac Marija, Kavšek Franciška (z odl.), Konc Alojzija (z odl.), Kordiš Matilda (z odl.), Kozjek Ana, Lenče Iva, Lipovšek Nuša (z odl.), Lipovšek Slava, Lorber Angela, Milavec Josipina, Mozetič Jelica (z odl.), Novak Cecilija, Pavčič Danica, Pavčič Lea, Penko Pavla, Pirnat Terezija (z odl.), Podboj Marija (z odl.), Poljanec Stanislava (z odl.), tudi z nem. uč. jez., Pucelj Iva, Rainer Meta, Rojnik Elizabeta, Rugelj Zora (z odl.), Sikošek Danica, Smerdelj Marija, Štolfa Vida, Šuligoj Sava (z odl.), Trtnik Marija, Urbančič Marija in Urbinc Ana.

— Kranj. Razstava risb učencev v risalnici kr. drž. gimnazije v Kranju bo odprta dne 28. in 29. t. m. od 9. do 12. ter od 14. do 18. ure. Vstop prost.

— Poroka. Poročil se je v četrtek 21. t. m. pri Mariji Pomagaj na Brezjah g. Jože Oražem, sin tovarnarja in župana iz Most pri Ljubljani, z gđc. Anko Wrinskele iz Ljubljane. Bilo srečno!

— Sprejem učencev v prvi razred ljubljanskih srednjih šol za šolsko leto 1923-24. Na 1. drž. gimnaziji, drž. realni gimnaziji (Poljanska cesta), drž. realni gimnaziji s slovenskim in nemščim učnim jezikom in drž. realni bo vpisovanje v nedeljo dne 24. junija 1923 od 8. do 12. ure. Učenci naj se prijavijo v spremstvu staršev ali njih namestnikov ter naj prinese s seboj krstni list in obiskovalno spričevalo zadnjega razreda ljudske šole. Zunanji učenci se lahko zgledajo tudi pisemnim putem. Sprejemna preizkušnja se prične v sredo dne 27. junija t. l. točno ob osmih zjutraj.

— Prva in edina strokovna šola za stenografijo in stenografijo, Ant. Rud. Legat, Maribor. Dela k zopetni otvoritvi šole napredujejo jako hitro. Vsi rokodelci so popolnoma zaposleni, da dovedejo veliko in krasno učno dvorano svojemu namenu. Šola se opremi popolnoma novo in moderno, ter bo nekaj dni pred otvoritvijo brezobvezno razstavljena občinstvu. Priporočila se, vpisovanja izvršiti že sedaj, ker se prijave za stenografijo po 2. juliju ne bodo upoštevale. Da se obisk šole vsakomur omogoči se je stavil učni honorar na Din 8.— pro uro, svota, ki je gotovo jako zmerna. Za invalide in uboge učence je predvideno znižanje šolnine. Vpisovanja in pojasnila dnevno v trgovini s pisalnimi stroji Legat, Maribor, Slovenska ulica 7, tel. 100. 3775

— Trafikantom. Trafikantom je pod kaznijo prepovedano, oddajati tobake izdelke vsake vrste otrokom in mladini (osebno, ki niso še prekorčili 17. leta). Na to prepoved se opozarjajo v interesu po-

bijanja nikotizma med mladino trafikanti in občinstvo. Kadilci naj torej ne pošiljajo otrok in mladine po tobak, ker morajo trafikanti ne glede na to odkloniti izdajo tobaka takim osebam.

— Reteče pri škofiji Loka proslavljajo v nedeljo dne 24. junija slovesno blagoslovitev »Društvenega doma«. Med drugimi točkami je na vzporedno telovadno nastop starošolske srenje in več krasnih pesmi za mešan zbor. Vrtno veselico bo okrepil bogat srečolov, ki nudi čez 300 dobitkov. Začetek ob pol dveh. Vsi okoličani iskreno vabljeni.

— Vič. 24. t. m. društvena prireditev pri gostilničarju Pavliču tik cerkve. Prijatelji telovadbe, petja, godbe in prave zabave, pridite ta dan med nas. Pričetek točno ob 4. uri.

— Love! Kamena sol za divjačino se dobi pri g. Edvardu Dolenc, trgovcu v Kranju, ali pa pri žitnem zavodu v Ljubljani. — Slov. lovsko društvo v Ljubljani je določilo enotno ceno srnjakovega mesa v mesecih: junij, julij in avgust na Din 25.— za kg. — S. L. D.

— Prijatelj mošta! Pred tujakom deželnim sodiščem se je zagovarjal Janez Podbevšek, posestnik sin iz Poljan. Obtoženi je dokaj rad zahajal v klet gostilničarja Ferdinanda Zordani. Posestnik je navadno zaklenjeno, kajti bilo mu je znano, da se klet lahko odpre tudi z zaključnim žebliem. Na ta način je tekom letošnje zime iz te kleti znesel 100 litrov mošta. Koncem februarja pa je nekega dne sedel pri isli mizi z Zordanom, od koder pa je kar naenkrat govoril proti domu. Ferdinand Zordani pa je s Podbevškom vred pogrešil tudi svojo denarnico vredno 300 K, s 7600 K gotovine. Podbevšek je bil obsojen na 3 mesece ječe.

— Kaznovana surovina. Franc Birk, rudar, rojen 7. 6. 1902 v Dolah pri Litiji je na sv. večer m. l. pridrvel z bodalom v roki v Hauptmanovo hišo na Bukovcu, ter tam nad Terezijo in Tino Hauptman kričal: »Tako, kakor prasiča te bom razrezal, vse bom poklal, fejest kolone bodo, nič ne stri, tudi če dobiš magari 15 let, 6 mesecev sem že imele.« Suval je z nožem v mizo in surovo preklinjal. Ogroženi so bili v takim strahu, da se niso upali ga miriti. Pri odhodu pa je udaril po šipi in jo razbil. Birk se je zagovarjal, da je Terezija Hauptman povzročila o njem neke neresnične govorice radi nekega dekleta, kar ga je tako razkačilo in jo je hotel pozvati na odgovor. Obsojen je bil na 3 mesece ječe.

— Pripravnik finančne straže poškodovan. Konstantin Haradža, pripravnik finančne straže je meseca marca v predoru pri Hrušiči arotiral Gabrijela Petriča, ki je hotel prekorati državno mejo. Ko ga je peljal proti Jesenicam, je šel za njima Lovro Puc, ki je že preje pozval brata Matijo in Franceta Kobentar na pomoč. Tudi sta se med potjo zgovarjala z aretiranim Petričem, s katerim sta se končno tudi Haradža lotila in ga podrla na tla. Med tem, ko sta se Puč in Haradža premetavala, je je Petrič odkril bez mejo. Haradža je zadobil na desnem stegnu in na desni senčni strani po dve rani in se je moral vsled teh ran zdraviti v garnizijski bolnici. Lovro Puc, samski, voznik iz Hrušiče pa se je moral vsled tega čina zagovarjati pred tujakim deželnim sodiščem, katero mu je odmerilo 6 mesecev ječe.

— Kaznovana gostilničarka. Marija I., gostilničarka iz Petkova je na dan volitev kljub strogi prepovedi dala trem osebam iz svoje gostilne vina in bila zato kaznovana z enodnevnim zaporom in 50 Din globe.

— Prepri med brati. Dne 28. januarja t. l. se je Fran Zadravnik, čevljarški mojster, rojen 16. 8. 1890 v Kranju prepisal s svojim bratom Karlom. V tej jezi je hitel iz 1. nadstropja v prtiliže po samokres. Vračajoč se, je po stopnicah izstrelil dva strela. Prišedši v 1. nadstropje, je s silo odprl vrata in oddal proti pri mizi sedeči osebi strel, misleč, da se v sobi nahaja brat Karol. Kroglja pa je zadela le očeta in mu obličala na levi strani trebuha. Obsojen je bil na 3 tedne zapore.

— Policijska kronika. Cecilija Kavčnik je bil v loži opere ukraden 1200 kron vreden dežnik. — Trgovcu Rudolfu Orošnju je bilo ukradeno kolo znamke »Puch«, vredno 16.000 K.

— Tatfinski pohod v Lipnici. Tatovi so v Lipnici okradli Blaža Lotriča in Alojzija Trpina, katera sta za 6000 K oškodovana.

— Poskusiti je treba razne vrste »testen« »Pekatec«. Temu dišijo ene, onemu druge, akoravno so izdelane vse iz enega testa.

— Zahtevajte po vseh restavracijah in kavarnah prvovrstna specialna vina v steklenicah tvrdke Gju ro Valjak, »Grajska klet«, Maribor. 3724

Sedaj je odredil tudi Missia, da se bo 8. febr. darovala sv. maša za pokojnem cesarjeviču v stolnici, 17. febr. pa po vseh župnih cerkvah. Na to odredbo se očitno nanaša postscriptum v Krekovem pismu. Pismo se glasi:

Dragi moj Janez!

Bravo! — Tako je prav! Sedaj vidim, da ste si po duhu vsi pravi katoliški socialni politiki enaki. Eichhorn namreč očče maševati za samomorilec. Njegov kaplan-redovnik klosterneuburški — je moj sošolec. — In vendar sem jaz že štirikrat daroval zanj sv. daritev v dvorni kapeli (dvakrat coram funere; sedaj ta teden črnih maš zopet). A, kaj morem? — Naše sv. maše so bile bolj v domačem krogu, v imenu užaljene družine, ne pa pritrjevanje neki glupi ideji, ki se že tacito consensu povsod priznava, — da imamo državno cerkev. Če hočejo uradniki svojo cerkev za parado, koder bi javljali svojo vdanost do cesarja, naj si jo pa ustrojé — le ad libitum; naša ni zanje.

Prijatelj, razburjen sem bil te dni, kot v ognju in v svojem ožjem krogu smo povedali marsikatero pravično. Večinoma smo odločni; Bog da, da bi veter ne odpihal enerziije, ko se jamejo odpirati kričeti in reči ovratniki in — mitre! Veruj mi, da je marsikaki vlažnosti in nemoškosti na višjem mestu iskati vira pri nas — in sublimis clari educationis instituto — odko-

Izbruh Etne.

ČRNO-RDEČI ZMAJ.

Italijanski poročevalci opisujejo prizor, ki ga nudi valeča se lava, naslednje: Lava nadaljuje svojo pot brez prestanka, brez miru kakor črno-rdeče pisani nestvor, bleščeč se pod silnimi penami kamenja in ognja. Ozračje napolnjuje smrad po zažganem in žveplu, nebo je zastrto z gostim dimom in iz njega se neprestano vsipije droban pepel. Trte, drevje in drugi nasadi so izginili in griče pokriva siva odeja lave in pepela. Grozo množe se neprestani podzemski sunki in bobnenje.

Pogled na razdiralno silo je strahoten. Goreča masa se neprestano vali dalje. Sicer se je njena brzina zmanjšala, to pa le zato, ker se je razlila v širjavo in ogrozila tako nove kraje. Goreči veletoč meri približno 700 m in podira ter uničuje pod seboj vse, kar doseže. Ponokod se dviga 25 m visoko.

Zdi se, da se nahaja eruptivno središče za Montenerom in da se je v smeri proti Monterossu, Timpanaru, Cacciatoru in Monte Pozziju odprlo najmanj dvajset žrel. Lava se vali po ravni črti s silitske na pallamenlatsko planoto preko plazu iz l. 1911. Od glavne mase lave prohibevajo naprej številni manjši potoki. Po cestah, ki so na debelo pokrite s pepelom, se pomikajo ljudje in vozovi, bežeč pred ognjenim zmajem. Nebo zlokbno odseva žar lave. Ves prizor napravlja vtis podobe iz pekla ter vzbuja strah in zmedo.

Ljubljanske novice.

lj Streljanje s topovi. V soboto, dne 23. junija 1923, se vrši ob 4. uri popoldne ponovno streljanje s topovi na ljubljanskem gradu, ker je zadnja poizkušnja pokazala nekatere nedostatke. — Mesni magistrat.

lj Smrtna nesreča. Leta 1848 v Mostah rojena zasebnica Marija Jeračič je padla v Mostah št. 43 tako nesrečno po stopnicah, da se je težko poškodovala in da je vsled dobljenih ran v bolnišnici umrla.

lj Nesreča. Kolesar Ivan L. je na Sv. Jakoba trgu tako nerodno vozil, da je podrl na tla šletno učenko Ivanka Metlar, katera je precej poškodovana.

lj Gospodsvetki Zvon. Jutri, v nedeljo se vrši tombola Gospodsvetkega Zvona. Kupujte srečke, ki se razprodajajo po 2 dinarja po trafikah. Glavni dobitki so deloma razstavljeni in so zelo lepi in času primerni. Poleg tega bo 50 činkvin in 70 kvatern. Nihče naj ne zamudi te prilike.

lj Velik kres z umetalnim ognjem bodo žgali v soboto dne 23. t. m. na Zgor. Rožniku. Obenem bo vrtni koncert godbe zveze jugoslov. železničarjev. Začetek ob 19. uri. Vstopnina prosta. Pekli bodo tudi janjce na ražnju. Za jed in dobro pijačo je preiskrbljivo. V slučaju slabega vremena bo gorel kres na Vidov dan, dne 28. t. m. (3704)

Štajerske novice.

š Mariborski ljudski oder. Po sijajno uspelem gostovanju v Rušah v nedeljo dne 17. junija se poda mariborski Ljudski oder v nedeljo 24. junija v Slov. Bistrico. Ob 11. uri dopoldne bo predaval artistični vodja Ljudskega odra v gledališki dvorani slovenjebistrškega hotela »Beograd« o gledališki umetnosti, ob treh popoldne pa nastopi igralski zbor »Ljudskega odra« v delavski igri »Žrtve«. — Kulturno stremenje Ljudskega odra v Mariboru si pridobiva vedno več tal v javnosti in postaja

vedno bolj vreden drug ljubljanskega Ljudskega odra. — Nadaljna gostovanja Ljudskega odra se bodo vršila: v nedeljo dne 1. julija v celjskem Narodnem domu; dne 8. julija v Rogški Slatini.

š Obesila se je 17. t. m. 72 let stara vdova Terezija Cafuta v Hudi Jami pri Laškem. Vzrok neznan.

š Zločin. Iz Rečice pri Laškem poročajo, da je pred kratkim zastrupil svojo ženo upokojeni rudar Karl Kovač. Žena je naslednjega dne umrla. Mož je hud alkoholik, ki je živel v vednem prepiru s svojo družino.

š Najdeno truplo. Začetkom tega meseca so našli v Lukavcih pri Dravi truplo dosedaj še neznanega približno 16 letnega dekleta. Truplo je bilo popolnoma gola. Prosi se, če je komu znano, da je kje kakšno dekle izginilo, naj to naznani okr. glavarstvu ali sodišču v Ptuj ali pa policijskemu komisarijatu v Mariboru.

š Slana. Dne 20. t. m. je bila huda slana v Sv. Juriju v Slov. Goricah.

Gospodarstvo.

BORZA.

Zagreb, 22. junija. (Sklep.) Pešta 0.936—1.000, Berlin 0.9625—0.9665, Italija 3.99—4.01, London 4.06—4.07, New York 37.50—38.25, Pariz 5.45—5.50, Praga 2.645—2.655, Dunaj 0.1235—0.1245, Curih 15.40—15.50.

Curih, 22. junija. (Sklep.) Devize: Pešta 0.936, Berlin 0.9641, Italija 25.15, London 25.72, New York 55.7, Praga 34.40, Praga 16.70, Dunaj 0.00785, Sofija 7.15, Belgrad 6.35, Varšava 0.0055. — Valute: n. a. krona 0.00785.

g Lažni sklep. Pod naslovom »vozil markice« prinaša »Kurjer Lwowski« sledeče: Zakaj pada poljska marka? — Zato ker ne temelji na zlati podlagi. — Zakaj ne temelji na zlati podlagi? — Zato ker vlada nima zlata. — Zakaj vlada nima zlata? — Zato, ker nima denarja. — Zakaj nima denarja? — Zato ker ljudje ne plačajo davkov. — Zakaj ljudje ne plačajo davkov? — Zato, ker Sejm ne dovolj novih davkov? — Zakaj Sejm ne dovolj davkov? — Zato ker je mnenja, da ljudje nimajo dohodkov. — Zakaj nimajo dohodkov? — Zato ker nimajo zdrave valute. — Ker marka pada. — Zakaj marka pada? — Čemu dalje razpravljati, odgovor je treba poiskati pri začetku.

g Žitni trg. Na novosadski produktni borzi notirajo žitu sledeče cene: pšenica 440 Din, ječmen 290 Din, oves 300 Din, koruza 265—267.5 Din, beli fižol 600 Din, pšenična moka št. 0 655 do 662.5 Din, št. 2 640 Din, št. 5 575 Din, št. 6 490—495 Din. — Tendence nespremenjena.

g Cene živini so bile zadnje dni na našem trgu sledeče: voli I. 12.5—15 Din, II. 11.5—12.5 dinarjev, III. 10—11 Din, bosanski I. a 10.5—12.5 dinarjev, krave I. a 11—12.5 Din, II. a 9—10 Din, prašiči 23.75—27 Din, II. 21.25—22.50 Din III. a 17.5—19.5 Din (za kg žive teže).

g Dohodki kolektivne so značili v prvih desetih dneh junija 14,887.832.23 Din.

g Izvoz olja iz Dalmacije. Zadnje dni se je pričelo dalmatinsko olje silno izvažati v Francijo. Francoski trgovci kupujejo olje po 20—22 Din.

g Cene vinu v Dalmaciji so bile zadnje dni sledeče: belo vino 400—450 Din, črno vino 500 do 550 Din za hektoliter.

g Italijansko-čehoslovaška trgovska zbornica v Pragi. V Pragi se osnuje te dni, kakor poroča Prager Tagblatt, italijansko-čehoslovaška trgovska zbornica. Dve tretjini članov bo Italijanov, ena tretjina Čehoslovakov.

g Kritična situacija poljske tekstilne industrije. Iz Lodža poročajo: V zvezi z rapidnim dvigom kurza dolarjev so ustanovili tekstilni industrialci v Lodžu prodajo tekstilnih izdelkov. Preja se prodaja samo še za efektivne dolarje. Zaradi tega bo popolnoma prenehalo delo v lodski tekstilni industriji in nastala bo velika nezaposlenost.

višem po cerkvah ni zvonilo. Ko vse odkrito-srčno žaluje in pomiluje najbridkeje zadetega ljubljanskega vladarja, bi tudi cerkev ne smela zaostajati.

V isti številki poroča Slov. Narod, da se je v Kamniku črna zastava na cerkvenem zvoniku skrila, ko so gospodje v župnišču po časopisju izvedeli za pravi vzrok smrti. Dvakrat je moral intervenirati zastopnik vlade, da je zopet smela na dan črna zastava.

Dne 5. februarja poroča Sl. Narod, da je Strossmajer odredil, da se berejo po vseh cerkvah njegove škofije zadušnice po pokojnem cesarjeviču. »Tajni svetnik Nj. Veličanstva, knezoškof dr. Jakob Missia, kolikor je nam znano, kaj tacega še ni odredil.«

V isti številki poroča Sl. Narod, da so 4. februarja ponoči neznan zlikovec pri knezoškofijski palači — pobili okna. Zdrobljenih je bilo neki nad 20 šip.

Medtem se je pa z ozirom na splošni dvom o zanesljivosti zdravniškega poročila o Rudolfovi smrti čutil dvorni svetnik prof. dr. Hofman, ki je podpisal zdravniško poročilo o obdukciji, prisiljenega, da je v javnem predavanju na Dunaju poudaril, »da so zdravniki izrekli svoje mnenje po svojem znanstvenem prepričanju brez najmanjšega vplivanja«. Kajti »pri zarstih lobanjskih šveh (= švih, op. p.) zadošča-jo lahka poškodba, kongestija in vnetja, da se omračí um.« (Po Slov. Narodu z dne 5. februarja 1889.)

der je že prišlo na dan skoraj na stotino škofov. — Dinastičnega čuta — tudi nam ne manjka; da, lahko si ga okrepimo. Vladar naš je, pokazal tudi sedaj svoj vseskoji verni značaj. Takoj drugi dan je šel k spovedi; belgijsko kraljico sam sam videl pri sv. obhajilu. Tolažbe išče le pri Bogu — v molitvi. Za menoj je klečal v nedeljo ob pol 8. in pri moji veri, da je pobožnejše molil nego jaz svoje hore. Tudi nadvojvoda Albreht je v tem oziru vzoren. Spovednik mu je župnik pri sv. Avguštinu. — Dvorni župnik — naš prvi vodja — je bil te dni čisto pri cesarju; potreboval je duhovne tolažbe. Tudi drugi starejši nadvojvode so verni. — Razlikovali se mora pa tudi tu med »mlado« — in »staro«.

Vzgoja pok. je bila liberalna; padel je — po vsem svetu vidna žrtve liberalizma; njegov strel je zadnji s krvjo podpisal peticijo za versko šolo. O zmedenosti za mojo osebo in niti sluha, siquidem verum, quod publicatum est. Duae versiones cunsantur de morte eius. 1. In adulterio deprehensus a viro occiditur. 2. Cum baronessa quadam in lecto venenum sumit, dein caput sibi perforatur. — Quidquid sit, — foetor!! —

Tudi t. (pokojniku. Op. p.) bi bilo življenje na svetu mnogo lažje, če bi ne bilo 6. zapovedi božje. Ta je delala preglavico njemu in zaradi njega mnogo drugim. — Umazano perilo, ki se pere po mestu v teh zadevah, naj le rajše tod ostane, dasi je večinoma vse blato — pristno! —

Če ne bo Bog odprl glav našim prvorojencem, ne vem, kaj bo. Vse skupaj nas pobere vrag! — Vsa družba je sezidana na smrtnem grehu — —

Demov! —

Veš, kmalu ga je človek sit tega velikega življenja; nekako tako je kakor piti metliško vino iz velikega kozarca. Sprva je seveda dobro, a človek se upijani — —

Pa pozdravljen!

Tvoj

Janez Ev.

NB. O dogodkih v Ljubljani sem slišal in brai. Začetka sem bil bolj vesel nego li konca. A gotovo se škof naš ni mogel ustavljati resničnemu ugovoru, da je on sam proti. O da bi vedel, kakšni so še drugi! Če bi ne bila sv. cerkev božja, bi morala danes razpasti in včeraj in prej. —

Tako Krek. V javnosti so pa napadali seveda samo tiste, ki so imeli dovolj hrbenice nasproti dinastiji, nasproti dnevnemu časopisju in nasproti strokovnjakom za pobijanje šip, da so se ravnali po besedah, ki jih je govoril milanski škof Ambrož cesarju Teodoziju: »Ne sme ti biti všeč hlapčevski molk pri duhovniku, všeč pa ti mora biti njegova svoboda.« (Citav v Krekovem Socializmu na str. 592.) Missia se je tega držal in zato so brezdvomno nekateri nekaj časa videli v njem — protidržaven element. J. D.

g Konsulat Združenih držav Amerike se nahaja v Zagrebu na Zrinjskem trgu šte. 19.

g Nova insolvenca ameriške banke. Velika ameriška banka Knauth, Nachode Kuhne, ki ima v Ljubljani svojo centralo, je ustavila izplačila. Vzrok: ponesrečena špekulacija z nemško marko. Pasiva znašajo 80 milijonov dolarjev.

g Svoboden promet z zlatom na Mažarskem. Mažarski finančni minister je dovolil neomejen uvoz in izvoz zlata.

Primorske novice.

p Preganjanje slovenskega jezika. Javili ste že o prepovedi sodnijskega predsednika Breliča v Gorici glede rabe slovenskega jezika. Sedaj je prepovedal uradnikom celo medseboj slovensko govoriti. In tako tirajo naš jezik iz uradov, cerkva itd. Da je po cesti tudi nevarno govoriti glasno slovensko ali čitati slovenske časnike, je že znano. Če pojde tako naprej, nam bodo kmalu prepovedali še po slovensko misliti! Sedaj je tržaški magistrat prepovedal celo grobokopom, da ne smejo med seboj slovensko govoriti. Človeku zastaja v očigled takemu sovraštvu proti našemu jeziku razum. Mislimo, da samo še hudič tako Boga sovraži, kakor gotovi ljudje Slovence. Ti pojava se dajo razlagati morda na ta način, da je sovraštvo te ljudi tako prevzelo, da niso več normalni.

p Nov slovenski odvetnik v Gorici. Dne 20. t. m. je napravil odvetniški izpit na prizivnem sodišču v Trstu g. dr. Stojan Brajša, odvetniški koncipient pri dr. Podgorniku v Gorici in vrli kulturni delavec med slovenskim ljudstvom.

p Smrtna kosa. V Grahovcu ob Bači je umrl mnogoletni tamkajšnji organist Peter Sorli. Že bolan je šel na pogreb svojega žurnika in učitelja Kokošarja, a ga je medpotoma zapustila zavest, ter so ga morali odpeljati domov. Potem ni več vstal. Pokojnik je bil nadarjen in navdušen Cecilijanec, ki je zelo dvignil petje v cerkvi in v pevskem društvu v Koritnici. Svetila mu večna luč!

p Zanimiv slučaj. »Goriška Straža« poroča iz Soče: Dne 10. t. m. zvečer, ko so prihajale ovce s paše, sta priskakljali za ovčami iz gozda v Črnem vrhu dve mali srnici, samček in samica. Sedaj sta v posesti gosp. župnega upravitelja Muniha. Namesto matere ju doji ovca. Obe lepo uspevati.

Narodno gledališče.

Zajčev »Zrinjski« v naši operi. Uspeh je bil, tudi podan je bil v celoti dobro, marsikaj celo prav dobro, daš vloga — izvzemši go Thierry-Kavčnikovo — niso bile zastavljene z našimi najodličnejšimi močmi. Opera sama ima marsikaj pažnje vredno lepoto, rodila jo je očitno sladka mehkoba italijanske glasbe, kakor je v polpreteklem času dosegla svoj višek v Verdiju. Zajcu je šlo očitno predvsem za izrazito melodijo, ki jo je rad krepil z značilnimi ritmi in jo obdal z jasnimi, čustveno božajočimi, ušesu se laskajočimi harmonijami. Opera je mozaično delo: niz gladko obrušeni, deloma blestečih glasbenih kamenov. Glasba včasih naraste do nepričakovano učinkovitih vi-

škov, ki poženo kri hitreje po žilah, da lica zažare; ima pa tudi goličave in prazne globine, ki jih niti spretna in pestra instrumentacija, niti petje, niti dejanje, zlasti če ga ni, ne more popolnoma premostiti. — Dasi je vpliv Verdijev najočitnejši, vendar tudi Wagner ni popolnoma bres sledi mimo šel. Saj Zajc poizkuša karakterizirati nastop važnejših oseb z značilnimi glasbenimi motivi. Zakladnica za to mu je njegov sloviti zbor: »U boj, u boj!« (ki ga je pa položil deset let pred opero!). Tudi v instrumentaciji, zlasti v zelo izdatni uporabi trobil je Wagnerjev vpliv jase, da bi zlasti v tvorbi ritmično melodičnih vrednot, ki po svoji ognjevitosti včasih skoro presenečajo, mogli zasledovati oploditev po duhoviti francoski romantiki. — Scenarija je bila prav dobra, v prvi sliki skoro orientalski opojna; tudi režija, če seveda izvajamo nastope zhora, ki jih naravnih ne moremo imenovati, še manj bi se pa drznili trditi, da so stilizirani v neko umetniški umerjeno obliko. — Zrinjskega je pel g. Levčar; igra je bila gotovo prav dobra, petje je pa čisto neenako; pri drugi predstavi, ki smo jo videli, na splošno bolje, da se seveda pri njem nikdar ne moremo zanesti, kateri zlog bo v resnici čisto in jasno zvenel. Škoda, saj moči ima dovolj, da mu nastavek popolnoma nekam nazaj v golt uhaja, kar dela na poslušavca vtis, da se ga loteva neduha.

Kraljevska prikazen je bila ga Thierry-Kavčnikova i po plemeniti igri i po sijajnem petju. Mogočna je. Kak blek daje n. pr. v predzadnji sliki vsemu številnemu moškemu zboru, daš mu s svojim obsežnim in polnim glasom sama stoji nasproti, pa kako zmagovito nad njim plava! To je umetnica, da smo lahko za njo hvaležni. — G. Kovač je takrat najboljši, kadar poje brez hotenega patosa. Kadar pa hoče pokazati čustveno plat, ima njega čustvo težko borbo z nastavkom oz. vokalizacijo. Ta material bi zaslužil vsakršnega truda, da se vsestransko usovrši. — Sowilski je po postavi in kretanju izvrsten, ponositi turški veliki vezir; petje v srednji legi navzlic mali jezikovni napaki prav dobro, toplo zveneče; v visoki legi pa ni varen; le redkokdaj se mu posreči, da premaga silni pritisk, ki mu sicer žal omogoča višino. — Zupan se pomale delu, tako da bo tudi za resne reči. V dokaj težko vlogo sultana se je igravski dovolj poglobil, tudi pel je, včasih je kar lepo zavelo; ima pa še veliko neobdelanega. Tudi z ostalimi: Pugljem, Cvejićem, Debevcem, Mohorićem smo bili zadovoljni. — Genu Thalerjevo smo to pot kar lahko poslušali, bila je prav prijazna, skromna Jelena. V višino — se nam je zdelo, je mirneje posegala, brez neprijetne opore iz nižine. — Orkester je bil ognjevit, vedno umerjen po pevcih; hkrati sam v sebi zelo dobro pretehtan, da se je vsaka važna podrobnost izrazito uveljavila. »Zrinjski« je bil častno podan. K.

Cerkveni vestnik.

c Rakovnik. Prihodnjo nedeljo, dne 24. t. m., zadnjikrat služba božja v nedovršenem svetilišču. Ob petih in ob sedmih sv. maše pred izpostavljenim Najsvetejšim; po skupni

sv. maši slovesna posvetitev zavoda Presv. Sreca in Te Deum. Ob pol 10. uri pridiga, nato orkestralna sv. maša. — Popoldne ob pol 4. uri govor, pete litanije Presv. Sreca, blagoslov in prenos Najsvetejšega v začasno kapelico. Ob pol 5. uri predstava v gledal. gvorani (igra dramatični odsek D. Boskovega krožka). — Zvečer ob 8. uri slovo od svetilišča. V slovesnem sprevodu se ponese kip Marije Pomočnice iz cerkve v kapelico. Cerkevna fasada in vsa pot, ki se bo po nji vil sprevod, bo bajno okrašena z lučkami; gojenci in udeleženci procesije bodo nosili prižgane sveče. Pri lurski kapelici bo kratka akademija na čast Pomočnici. Pri vrodu v novi del zavoda bo darovanje za svetilišče. Procesija se zaključi v kapelici z blagoslovom evharističnega Jezusa in s pozdravom na čast Mariji. — Vabimo vse ljubljanske prijatelje na večer, ki nas bo spominjal na Lurd in nam bo žarel v srcu še dolgo let. (Sveče po 4—8 Din bo mogoče dobiti tudi neposredno pred procesijo na stojnici. — Vstopnice za gledal. predstavo stanejo po 5—1 Din.

c Kresna nedelja v Trnovem. Ta dan je god farnega patrona sv. Janeza Krstnika, obenem slovesno proščenje za trnovsko župnijo. Sv. maše: ob 6., 7., 8., ob 9. uri slovesna petja sv. maša, ob kateri se bo proizvajala: Missa Solemnis Gab. Fränke. Grauale Sancte Joannis Chloudovski. Ofertorium Jubilate Deo Wagner. Tantum ergo A. Grum. Sv. Janeza Krst. pesem A. Grum. Vse točke s spremljevanje morgan in orkestra.

Prosveta.

pr Javne produkcije gojencev konservatorija Glasbene matice v Ljubljani. Ravnateljstvo konservatorija Glasbene matice v Ljubljani priredi koncem šolskega leta 1922-23 v dvorani Filharmonične družbe javne produkcije gojencev konservatorija Glasbene matice v Ljubljani in sicer v sledečem redu: 1. Sobota, 23. junija ob petih popoldne interna vaja. 2. Nedelja, 24. junija 1923 ob osmih zvečer I. javna produkcija. 3. Ponedeljek, 25. junija 1923 ob osmih zvečer II. javna produkcija. 4. Torek, 26. junija 1923 ob osmih zvečer III. javna produkcija. 5. Sreda, 27. junija 1923 ob osmih zvečer IV. javna produkcija, na kateri se bodo izvajale skladbe konservatoristov Josipa Brnobića in Zdravko Švkaršiča. V teh produkcijah nastopijo zrelejši in najzrelejši gojenci. Produkcije naj bodo jasno zrealo sistematičnega glasbeno-vzgojnega dela naše Glasbene matice. Ravnateljstvo in odbor vabita vse kroge, ki se zanimajo za glasbeni pouk, v prvi vrsti pa starše gojencev in gojence same, da posejijo te produkcije. Mladini je dovoljen vstop le v spremstvu staršev. Ravnateljstvo prosi vse posetnike, da opuste vsako odobravanje. V kritje stroškov, pobirali se bodo pri vrodu v dvorano prostovoljni prispevki.

pr Izjava. V zadnjem »Času« (zvezek 5., str. 335) v polemiki med univ. prof. dr. Hauptmannom in dr. Malom je tudi ta stavek: »Univerza in slušatelji si lahko častitajo na metodi znanstvenega raziskavanja, ki ob pomankanju drugih argumentov deluje proti resnemu in stvarnemu nasprotniku s smušljivimi očitani »popolne odsotnosti duha«, »Dulih- und Heurigenstimmung von Grinzing«, »brutalne kronologije«, »slepomišnja«, »polemičnega čarovništva«, »artističnega vodje«, »žoganja z viri« itd. Nekateri menijo, da je ta stavek žaljiv za našo univerzo, in da sem jaz, ki sem sam profesor na tej univerzi, napravil pogreško, ker ga nisem črtal. Izjav-

jam, kar sem s poudarkom povedal v »Času« (str. 368), da sem šele po izrecnih svojih ugovorih proti formi končno pustil obema gospodoma svobodo, a odklonil v tem oziru vsako odgovornost. Kljub temu še posebe izjavljam, da mi je žal, da tistega stavka nisem črtal, ker je samo po sebi umevno, da obsojam vse, kar bi moglo škodovati ugledu naše univerze. — Dr. Jos. Srebrnič, kot urednik »Časa«.

Orlovski vestnik.

Orlovski odsek Koroška Bela priredi javno telovadbo združeno s srečelovom dne 24. junija 1923 ob 4. uri popoldne, ker je zadnjo nedeljo vsled slabega vremena morala odpasti. — Bratsko vabljeni!

Dijaški vestnik.

Katoliški shod. Dijaštvo naj se tekom počitnic obrača glede vseh informacij o V. kat. shodu v Ljubljani na naslov: Vatroslav Tratnik, iur., Ljubljana, Univerza. Polovična voznina za udeležence je zagotovljena; informacije glede hrane in prenočišč dijaštva bodo pravočasno objavljene. — Dij. pripravljalni odbor za V. kat. shod v Ljubljani.

Turistika in sport.

S. K. Jadran igra v nedeljo, dne 24. t. m. v Čakovcu proti »Čakovačkem S. K.«.

Erjavčeva kočna na Vršiču je otvorena in popolnoma preskrbljena. Za prenočevanje je na razpolago 8 ločenih sobic ter 3 skupna ležišča. Koča je dobro prezimila, bilo je v njo sicer udrto, toda velika škoda se ni zgodila, ker je bil ves inventar prenešen v dolino. Kakor smo veseli, da imamo tako lepe planinske kočje, tako je obžalovati, da naše ljudstvo še sedaj ni izgubilo tiste pokvarjenosti, ki je po vojni nastopila. Izleti na Vršič so baš sedaj v pomladnem času priporočljivi, ker se nudijo najlepši pogledi na divno gorsko okolico.

BERSON

BERSON je in ostane najboljša kvalitetna znamka. Varuje čevlje; cenejši in trpežnejši je od usnja. Od vašega čevljarja zahtevajte, da Vam pritrdi BERTSON gumi podpetnike in gumi podplate.

SOBO ZA GOSPODA

ODDAM. — Naslov pove uprava lista pod številko 3763.

Zahvala.

Ob bridki izgubi našega predragga

Jerneja Keber

se srčno zahvaljujemo vsem sorodnikom in prijateljem za darovane vence, zlasti godbi in pevcev »Jugoslav. želez.«, Sokolu Moste, Združenim pevskim društvom Moste in Trnovo za ginljivo petje in vsem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti. Moste, dne 20. junija 1923.

Rodbini
Keber in Šušteršič.

Kravar

priden, pošten in zanesljiv DOB TAKOJ MESTO v bližini Ljubljane. Pismene ponudbe na upravo lista pod »PRIDEN 3756«.

Sodarja

pridnega, poštenega, zanesljivega, ki bi tudi v kleti pomagal, takoj SPREJMEM. Pismene ponudbe na upravo lista pod šifro »ZANESLJIV 3755«.

Postranski zasluzek

se nudi damam in gospodom, ki imajo veliko znanstva v imovitejših krogih. — Ponudbe pod »DOBER ZASLUZEK« na ALOMA COMPANY anončna družba z o. z., Ljubljana, Kongresni trg št. 3.

Potrte najgloblje žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš dobri in iskreno ljubljani soprog in oče, gospod

Ignacij Tramé

nadučitelj in posestnik v Kamniku

danes v 69. letu svoje starosti, večkrat previden s tolažili sv. vere, po dolgi in mučni bolezni, vdano v Gospodu zaspal.

Pogreb bo v soboto, dne 23. t. m., ob 5. popoldne iz hiše žalosti v Vel. ulici št. 3, na pokopališče na Zaloh.

Svete maše zadušnice se bodo brale v farni cerkvi na Šutni in v frančiškanski cerkvi.

Pokojnega priporočamo v molitev in blag spomin.

Kamnik, dne 21. junija 1923.

Marija Tramé, roj. Exler, soproga.

Olga in Marija Tramé — učiteljica — hčeri.

Potrjim srcem naznanjamo, da je naš dragi oče, stari oče, brat, stric in tast, gospod

Ferdinand Roš

veleposestnik, bivši deželni poslanec in dolgoletni župan občine Trbovlje, častni član več društev i. t. d.

danes dne 22. junija ob 10. uri dop. umrl. Pogreb bo v nedeljo dne 24. t. m. ob 10. uri dopoldne iz hiše žalosti na pokopališče v Drago.

Hrastnik, 22. junija 1923.

Žalujoči ostali.

Brez posebnega obvestila.

Poslovnica:
Bogovićeva ul. 8.
Int. telef. 8—99

Zagreb

Tovarna:
Gundulićeva ul. 41.
Telefon 7—25

IDEAL-ERIK

pisalni stroji najmodernejšega sestava dobavi trdka
za pisarno in potovanje
na mesečne obroke

THE REX Co. LJUBLJANA
Gradišče 10.

Zahtevajte ponudbe in prospekte.

A. & E. SKABERNE, Ljubljana,
Mestni trg 10.

Različno kopalno

perilo za dame

in gospode!

RNEL
MITKO

3.000.000

3.000.000

LJUBLJANA
PALACA L. KR. BNR

Suhe gobe

kupuje po najvišjih cenah

V. H. Rohrmann, Ljubljana

3c. Petra nasip šte. 27 (za vodo).

NAZNANILO.

Cenjenemu občinstvu naznanjam, da sem otvoril
v **CELJU**, Aleksandrova ulica šte. 4,
modno in manufakturno trgovino.

Cene zmerni!

Postrežba točna!

Priporočam se na obilen obisk

Jože Zabukošek

Cenj. občinstvu priporočam svetovno
znane šivalne stroje

GRITZNER

v vseh opremlj. za ročno in obrtno
rabo ter vse posamezne dele, olje, igle
za vse sisteme. Edino le pri

JOSIP PETELINC,

Ljubljana, Sv. Petra nasip 7.

Poduk v vezenju
brezplačen. Isto
tam galanterija,
srajce, kravate,
potrebščine za
sivilje, krojače,
čevljarje, sedlarje,
gumbi, žlice,
noži. Na veliko
in malo. Več-
letna garancija.
Cene najnižje.

Gradbeno podjetje

ing. Dukić in drug

Ljubljana, Bohoričeva ulica 24.

L. MIKUS

Ljubljana, Mestni trg 15
priporočam sv. jo za ogo-
dežnikov in solnčnikov
in sprejemalnih paric.
Po ravila točno in solidno!

Pozor! Lesno strugarstvo

Ljubljana 7, Zgornja Šiška št. 18

ROK CARS

strgarski mojster.

Izdeluje vsa v to stroko spadajoča dela
solidno in po najnižji ceni.

Arhitekt in mesni stavbenik

Viljem TREO

Ljubljana, Gosposvelska cesta 10.

Telef. inter. št. 103. Ustanov. leta 1850

se priporoča za zgradbe vseh vrst

ter izvršuje načrte in proračune.

Gostilničarji, pozor!

Večjo množico izvrstnega LJUTO-

MEŠKEGA in HALOSKEGA

vina letnik 1922 od 18 do 24 K, in

stare, letnik 1921, od 32 do

40 K za liter, TAKOJ PRODA

GJURO VALJAK, »Grajška klet«,

Maribor. 3643

črna, podgana, sjenice, ščurci

in vse golazen more poizniti, ako porabite

moja najboljša protisledna in splošno hyalena

redstva, kot proti poljskim in bišnim m. m.

K 28. za podgane K 28. za ščurke K 28. za

mišice K 28. uničevalce moljev K 10 in 2 pr

močesom K 10 in 20 mazilo proti ušm

južem K 10 — in živini K 10 —; za ušm ble

in verili K 10 in 20 proti mrčesom na ad

in zelenjadi proti mravljam 10 in 20 K. Ustoj

po povzetju Zvezne in eksport

M. Jün er, Parizjska ul. 3. Zigreb 39.

Tr. ovsem pri večjem odjemu popus.

Lasne kledilne naprave.

Lasna prodajna mesta v naj-
večjih tržiščih inozemstva.

Ustreljeno divjačino

srne, divje koze, divje prašiče, zajce, fazane, jerebice, klju-
nače, divje race

kupuje vsak čas in vsako množino po naj-
višjih cenah od oddajnih postaj 2180

E. VAJDA, veletrgovina z divjačino,

ČAKOVEC, Medjimurje, Jugoslavija.

Telefon interurb. šte. 59, 4, 3. — Brzjavlj: VAJDA, Čakovec.

Večje love prevzamemo potom naših organov od lovišč.

— Soliden in točen obračun.

AND. JAKIL

tovarna kož in čevljev d. d., prodajalna Ljubljana.

POLJANSKA CESTA ŠT. 13.

Bogato skladišče moških, ženskih in otroških ČEVLJEV iz telečjega

boksa v vseh bojah, govedjega boksa in rjave kravine.

SOLIDNO DELO! 3480 NIZKE CENE!

HOLLAND - AMERIKA LINIJA

Zagreb-Rotterdam-New-York

Generalno zastopstvo za kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev
Hrvatska banka za promet s nekretninama d. d. Zagreb.

Odprava potnikov I., II. III. raz-

reda za Severno Ameriko in

Kanado z ogromnimi, najmo-

dernejimi brzovoznimi paro-

brodi. Potovanje po odprtem

morju 6 do 7 dni. Najugodnejja,

sigurna in brza vožnja.

Izvrstna kuhinja. Vsak teden

jeden parobrod. Potniki tret-

jega razreda imajo posebne

kabine z uzorno čistostjo.

Vsestranska pojasnila daje vsakomur brzo in brezplačno:

Holland-Amerika Linija

Zagreb, Zrinjski trg šte. 7.

Trgovaška banka d. d., Ljubljana

Podružnice:

Maribor
Novo mesto
Rakek
Slovenigradec
Slovenska Bistrica

Selenburgova ulica šte. 1

(prej SLOVENSKA ESKOMPTNA BANKA)

(Kapital in rezerve Din 17.500.000.—)

izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.

Brzjavke: Trgovska.

Ekspoziture:

Konjice
Meža-Dravograd
Ljubljana (me-
njalnica v Kolo-
dvorski ulici)

Telefoni: 139, 146, 456.